

Het bewind van de gelukkigen

Nelleke Noordervliet

Atlas Contact

379 pagina's / € 24,99

Over het boek

In een toekomstig Nederland is de democratie aan banden gelegd en waait een conservatieve wind onder een populistische leider. Sophie Roth, die altijd een kritische journalist is geweest, trekt zich terug op het platteland. Daar merkt ze dat er toch verzet smeult tegen de huidige machthebbers. Ze raakt daarbij betrokken, alhoewel ze door de streekbewoners ook wantrouwend wordt bekeken, zeker als bekend raakt dat de grote leider haar halfbroer is. Ze wordt voor een lastige keuze gesteld.

Over de auteur

Nelleke Noordervliet (Rotterdam, 6 oktober 1945) studeerde Nederlands en debuteerde in 1987 met *Tine of De dalen waar het leven woont*, een fictief dagboek van Multatuli's eerste vrouw. Daarna volgden vele romans, waaronder *Het oog van de engel*, *De naam van de vader*, *Uit het paradijs*, *Pelican Bay*, *Snijpunt* en *Zonder noorden komt niemand thuis*. In 2013 schreef Noordervliet het Boekenweekessay *De leeuw en zijn hemd* en publiceerde ze *Schatplicht*, een essaybundel over de actualiteit van het verleden en de historiciteit van het heden. Haar boeken werden in verschillende talen vertaald. Voor haar hele oeuvre kreeg ze in 2018 de Constantijn Huygens-prijs en in 2022 de Gouden Ganzenveer. In de verantwoording van die laatste bekroning schreef de jury: 'In haar werk richt zij zich op actuele thema's, die altijd zijn geworteld in de geschiedenis, waarmee ze voor een breed publiek het eminente belang van de historische context duidelijk maakt. Noordervliet heeft een grensoverschrijdende, Europese blik en een emancipatorische inslag met speciale aandacht voor vrouwen. Bovendien draagt ze stevast het belang van de Nederlandse taal en cultuur uit.'

[Pagina over Nelleke Noordervliet op Wikipedia](https://nl.wikipedia.org/wiki/Nelleke_Noordervliet)

https://nl.wikipedia.org/wiki/Nelleke_Noordervliet

Discussietips

1. Hoe is Sophie er aan toe aan het begin van het verhaal?
2. Welk beeld krijg je van haar jeugd en haar latere leven voor 'de grote omslag'?
3. Als Sophie in de grote stad na lange tijd haar dochter Chloe bezoekt, komt het tot een stevig gesprek (p. 168-173). Wat vind je van de verwijten van Chloe?
4. Wat is de rol van Sophie geweest in het opgroeien van haar broer Alain?
5. Sophie voelt zich schuldig dat ze Alain heeft 'afgestaan' aan Boris Hartman. Wat is diens rol in het boek?
6. Noordervliet schetst hoe de 'grote omslag' jarenlang zorgvuldig is voorbereid door een groep die een Europa nastreeft waar democratie en diversiteit zijn uitgehold. Vind je het een geloofwaardig scenario dat zij schetst? In hoeverre heeft deze ontwikkeling zich al voltrokken?
7. Wat vind je van Sophies stelling 'Een autocratie komt nooit tot stand zonder goedkeuring van het volk'?
8. 'Humor en autocratie vormen geen logische combinatie', denkt Sophie (p. 78-79). Het is een stelling die je ook zou kunnen toepassen op Noordervliets roman. Hoe heb je de humor ervaren die zij in dit verhaal over een toekomstig Nederland inbrengt?
9. Vanaf pagina 260 tot en met pagina 277 is Alain aan het woord in brieven die hij tijdens buitenlandse omzwervingen twintig jaar eerder aan Sophie stuurde. Wat dragen deze passages bij aan het boek?
10. Het aanvankelijk machteloze verzet krijgt tegen het eind van de roman vleugels door het opduiken van de zangeres Anna Weber die mateloos populair wordt. Wat vind je van deze draai in het verhaal?
11. 'Niet de zoektocht naar een idee maar het verlangen naar emotie zet de mens in beweging' (p. 332) denkt Sophie als na de verschijning van Anna Weber de macht van 'het Commissariaat' afbrokkelt. Hoe denk je over die stelling?
12. Sophie verradt uiteindelijk haar broer, maar wordt zelf ook verraden. Hoe is zij eraan toe aan het eind van de roman? En hoe is het land eraan toe, welke toekomst voorzie je?

Achtergronden

Onderstreepte tekst is aanklikbaar en opent de betreffende website in een browser. Wie dit document heeft uitgeprint vindt bij ieder item ook de volledige url zodat deze ingetikt kan worden.

Audio

1. Nelleke Noordervliet in gesprek met Ellen Deckwitz over *Het bewind van de gelukkigen* in het radioprogramma [Nooit meer slapen](https://www.vpro.nl/nooit-meer-slapen/artikelen/nelleke-noordervliet) (circa 60 minuten).

<https://www.vpro.nl/nooit-meer-slapen/artikelen/nelleke-noordervliet>

2. Interview met Nelleke Noordervliet in het programma *De Taalstaat* (ruim 11 minuten).
<https://www.nporadio1.nl/fragmenten/de-taalstaat/0199668a-9dd0-717f-840e-611b1eca0f3d/2025-09-20-nelleke-noordervliet-over-haar-boek-het-bewind-van-de-gelukkigen>

Recensies en interviews

1. Vrij toegankelijke recensies van de roman op de websites *Neerlandistiek* (28-9-2025), *Tzum* (11-10-2025) en *Cultureel Persbureau* (15-11-2025),
<https://neerlandistiek.nl/2025/09/groslijst-nelleke-noordervliet-het-bewind-van-de-gelukkigen/>
<https://www.tzum.info/2025/10/recensie-nelleke-noordervliet-het-bewind-van-de-gelukkigen/>
<https://cultureelpersbureau.nl/2025/11/het-bewind-van-de-gelukkigen-is-misschien-nog-wel-een-actueler-verhaal-geworden-dan-nelleke-noordervliet-had-kunnen-bevroeden/>
2. Interview op de website van *Zin*.
<https://www.zin.nl/2025/10/02/schrijver-nelleke-noordervliet/>
3. Een groot aantal lezersrecensies op *Hebban*.
<https://www.hebban.nl/boek/het-bewind-van-de-gelukkigen-nelleke-noordervliet#total=15>

Overige bronnen

1. Op p. 65-66 leest Sophie in gedichten van D.H. Lawrence en citeert uit één daarvan, 'The Ship of Death', verschenen in de bundel *Last Poems* (1932). De volledige Engelse tekst is onder andere te vinden op *Representative Poetry Online*. Een gedeeltelijke Nederlandse vertaling door Peter Verstegen is, samen met de Engelse tekst en nog twee gedichten van Lawrence, te vinden op de website *DBNL*.
<https://rpo.library.utoronto.ca/content/ship-death>
https://www.dbnl.org/tekst/_twe007198801_01/_twe007198801_01_0167.php
2. Op p. 138 verwijst Sophie naar het boek *De mens in opstand* van Albert Camus. Een uitgebreide bespreking van het boek is onder meer te vinden op *Literair Nederland*.
<https://www.literairnederland.nl/recensie-de-mens-in-opstand-albert-camus/>
3. Als journalist organiseert Sophie een bijeenkomst van mannen die in 1968 eindexamen deden en 25 jaar later op een 'verantwoordelijke positie' zitten. Er ontstaat een gesprek naar aanleiding van het boek *The End of History and the Last Man* van Francis Fukuyama uit 1992 (in het Nederlands *Het einde van de geschiedenis en de laatste mens*). Een uitgebreide toelichting op de stelling die Fukuyama daarin verdedigt vind je op *Wikipedia*.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Het_einde_van_de_geschiedenis_en_de_laatste_mens
4. De jonge Alain krijgt van Boris Hartman het werk van Carl Schmitt te lezen (p. 221). Deze Duitse filosoof en rechtsgeleerde (1888-1985) is een zowel invloedrijke als omstreden denker geweest die in de jaren dertig lid werd van Hitlers NSDAP en ook antisemitische geschriften publiceerde. Toch is zijn invloed op latere denkers aanzienlijk geweest en staan zijn ideeën sinds eind vorige eeuw weer meer in de belangstelling. Uitgebreide informatie is te vinden op *Wikipedia*.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Carl_Schmitt
5. Vanuit Ierland schrijft Alain in een van zijn brieven aan Sophie over het boek *Under the Volcano* van Malcom Lowry dat hij op aanraden van Boris Hartman leest. Uitgebreide informatie over dat boek op *Wikipedia*.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Onder_de_vulkaan

6. Het lied dat het personage Anna Weber ten gehore brengt is het 'Solidariteitslied' van Bertolt Brecht en Hanns Eisler. De Duitse tekst en een beknopte Nederlandse vertaling zijn onder andere te vinden op de site [Antiwar Songs](https://www.antiwarsongs.org/confronta.php?id=1713&ver=2031&lang=en). Ernst Busch is een bekende vertolker van het lied geweest. Een opname is te vinden op [YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=_nXOVkVH3BY&list=RD_nXOVkVH3BY&start_radio=1).

<https://www.antiwarsongs.org/confronta.php?id=1713&ver=2031&lang=en>

https://www.youtube.com/watch?v=_nXOVkVH3BY&list=RD_nXOVkVH3BY&start_radio=1

Samenstelling: Frank Hockx